

25 ÁR SÍÐANI EDMUND OG LARS LØKKE FYRSTU FERÐ VÓRÐU VALDIR Á FÓLKATING

21. september í 1994 var fólkatingsval. Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri, hevði skrivað út val og skuldi fyrri fyrstu ferð sum formaður í danska Javnaðarflokkinum og forsætisráðharri til fólksins dóm. Hóast hann misti undirtøku í mun til úrslitið hjá Svend Auken í 1990, so kundi hann halda fram sum forsætisráðharri. Men tveir nývvaldir fólkatingsmenn vóru í tingbólkinum hjá Vinstra hesaferð. Teir vóru tann 30 ára gamli Lars Løkke Rasmussen og Edmund Joensen úr Sambandsflokkinum, sum í vikuni fyri valið bæði var valdur til løgmann í Føroyum og rundaði fimmti ára aldur.

Sambandshøvdingi sjeytifimm ár

Í gjár fylti Edmund Joensen, fólkatingsmaður, 75 ár

Edmund er ættaður av Oyri og býr á Oyrarbakka. Hann er sonur Poul Joensen og Hansinu, f. Samuelsen, og hann er giftur við Edfríð, sum er er ættað frá Norðskála.

Hóast Edmund Joensen byrjaði sína yrkisleið í politikki longu í 1970, tá hann varð valdur í kommunustýrið í gomlu Sunda kommunu, so kenna vit hann best sum landspolitikara eftir at hann varð valdur á ting fyri Sambandsflokkin í Eysturoyar valdømi í 1988.

Hann sat sum kommunustýrslimur til 1980.

Hann var virkin vinnulívsmaður, eitt nú innan fiskaaling tíðliga í sjeytiárunum og áttatiárunum. Hann var eisini stjóri á O. C. Joensen, sum millum annað hevði rækjuvirki og skeljavirki á Oyri.

Edmund Joensen hevði bert sitið sum tingmaður í tvey ár, tá boð vóru eftir honum til formanssessin í Sambandsflokkinum. Stutt framman undan valinum í 1990 boðaði Pauli Ellefsen frá, at hann ikki stillaði upp til komandi løgtingsval, sum átti at verið í 1992. Men stutt eftir fráboðanina hjá Paula Ellefsen slitnaði samgongan millum Fólka flokkin, Sambandsflokkin og Tjóðveldisflokkinn. Tí kom formansskiftið í Sambandsflokkinum eitt sindur fyrr enn ætlað.

Valið í 1990 var sermerkt við tað, at Javnaðarflokkurin vann stórsigur, fekk 10 fólk vald. Tí kundi Atli Dam skipa eina tvíflokkasamgongu saman við næststørsta flokki, Fólka flokki, sum fekk sjey fólk vald.

Hetta vóru politiskt sera turbulentar tíðir, og tað fekk Javnaðarflokkurin at merkja á valinum í 1994, tá flokkurin var hálvveraður úr 10 fólki niður í 5. Edmund vann stórsigur við Sambandsflokkinum, sum vaks úr 6 upp í 8 tingssessir og gjørdist størsti flokkur.

Samráðingarnar um samgongu vóru drúgvar í 1994. Leingi samráddust Sambandsflokkin, Fólka flokkin, Sjálfvísrisflokkurin og Kristiligi

Fólka flokkurin um samgongu, til teir at enda skrivaðu undir samgonguskjalið – sum øll tey 18 tingfólkini skrivaðu undir. Men tá málsøkini skuldu býstast, slitnaði. Tí tók Edmund síðst í august mánaði upp samráðingar við Javnaðarflokkin, Verkamannafylkingina og Sjálfvísrisflokkurin og skipaði samgongu 15. september í 1994, tá Edmund Joensen gjørdist Føroya Løgmaður.

Meðan hesar samráðingar stóðu uppá, var fólkatingsvalstrið, tí Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri, hevði skrivað út fólkatingsaval at vera 21. september í 1994. Tá varð Edmund Joensen valdur á Fólkating fyri fyrstu ferð – og eru tað í morgin 25 ár síðani, at triðelsti fólkatingsmaðurin í Danmark, Edmund Joensen, varð valdur á fólkating á fyrsta sinni.

Meðan Edmund Joensen var løgmaður røkti Johannes Martin Olsen á Strondum fólkatingssessin.

Á lögtringsvalinum í 1998 gekk ikki so væl hjá Sambandsflokkinum, sum aftur misti tveir tingssessir og fekk 6. Úrslitið av valinum í 1998 var fullveldissamgongan, sum hevði sum endamál at loysa Føroyar úr ríkisfelagsskapinum við Danmark.

Alt stríðið, sum Edmund Joensen, og fyri hansara tíð Marita Petersen, høvdu við Danmark og donsku stjórnina birti upp undir fullveldishugsjónina í Føroyum, sum endaði við fullveldisslandsstýrinum, sum sat frá 1998-2002.

Í 2001 hendi so tað, at stríðsval var í Sambandsflokkinum. Lisbeth L. Petersen í Havn bjóðaði Edmundi Joensen av til formansvalið, og vann.

Men Edmund Joensen gavst ikki á hondum fyri tað, um hann tapti fólkatingsvalið. Hann helt fram sum sterki maðurin í flokkinum, og tá fullveldisflokkarnir ikki kundu semjast um at velja lögtingsformann eftir lögtingsvalið í 2002, hendi tað, at Edmund Joensen varð valdur við atkvøðunum hjá andstøðuni, tí at Fólka flokkurin og Tjóðveldi valdu ávikavist Óla Breckmann og Hergeir Nielsen. Edmund varð sitandi sum lögtingsformaður valskeið frá 2004 til 2008 eisini, men tá sum partur av samgonguni millum Javnaðarflokkin, Fólka flokkin og Sambandsflokkin.

Ósemja millum Fólka flokkin og Tjóðveldisflokkinn í samráðingum um seinnu fullveldissamgonguna í 2002 førði til, at Edmund Joensen varð valdur til tingformann við atkvøðunum hjá andstøðuni

Á fólkatingsvalinum í 2007 varð Edmund Joensen á øðrum sinni valdur á fólkating. Sambandsflokkin gjørdist næststørsti flokkur eftir Tjóðveldi.

Á Fólkaftingsvalinum í 2011 vann Sambandsflokkin stórsigur við 30,8 prosentum, og Edmund Joensen varð valdur við 1.578 atkvøðum framman fyri Kaj Leo Holm Johannesen, táverandi løgmann, sum fekk 1.554 atkvøður.

Á Fólkatingsvalinum í 2015 mist Sambandsflokkin fólkatingsumboðanina, sum Edmund Joensen vann flokkinum aftur við rimmar valúrslitinum 28,3 prosentum á fólkatingsvalinum 5. juni. Edmund Joensen varð valdur sannførandi við 1.883 atkvøðum, meðan Kaj Leo Holm Johannesen á øðrum plássi fekk 1.036.

Edmund Joensen er av royndastu og elstu fólki, sum sita á fólkatingi í dag. Men hóast hann er 75 ár, so eru tvey onnur fólk, sum eru eldri enn hann. Næstur kendi Vinstra-politikarin Berthel Haarder, sum fylti

75 fyri sløkum tveimum vikum síðani, og elst er Marianna Jelved úr Radikala Vinstraflokkinum, sum fyri tveimum vikum síðani fylti 76 ár.

Til stuttleika kann nevast, at miðaldurin á fólkatingslimunum er 45 ár, og yngsti fólkatingslimurin er 52 ár yngri enn Edmund Joensen. Tað

er Aki-Matilda Høegh-Dam úr grønlenska Siumut (Javnaðarflokkinum), sum er fødd 17. oktober í 1996.

Skuldi Edmund Joensen ætlað sær at sett met sum elsti fólkatingsmaður nakrantíð, so klárar hann tað akkurat ikki á næsta fólkatingsvali. Tí elsti persónur, sum nakrantíð er valdur á fólkating er Klaus Bersten úr Vinstra, sum á valinum í 1924 varð valdur. Hann var tá 79 ár og 10 mánaðir. Hann er eisini tann elsti, sum nakrantíð hevur sitið í Fólkatinginum. Tá hann fór úr Fólkatinginum eftir valið í 1926, tá hann ikki stillaði uppaftur, var hann 82 ár, fimm mánaðir og 19 dagar. Hann hevði tá sitið í Fólkatinginum í 51 ár, tveir mánaðir og 12 dagar.

Yngsti persónur, sum nakrantíð er valdur á fólkating, er Karina Sørensen úr Danska Fólka flokkinum, sum varð vald á Fólkating á valinum 20. november í 2001. Tá var hon 19 ár, sjey mánaðir og 12 dagar.

Edmund Joensen er valdur á Fólkating fyra ferðir: í 1994, í 2007, í 2011 og í 2019.

Hann er valdur á løgting átta ferðir: í 1988, í 1990, í 1994, í 1998, í 2002, í 2004, í 2008 og í 2015. Hann stillaði ikki upp lögtingsvalið í 2011 og heldur ikki á lögtingsvalinum hesaferð.

Edmund Joensen er heiðraður sum Riddari av Dannebrog í 1. stig og hevur móttikið kommandørkrossin frá Margrethu Drotning.

- 1995 Ridder af Dannebrog
 - 1997 Ridder af Dannebrog af 1. grad
 - 2005 Kommandørkorset
- Hjartaliga tillukku við 75 ára føðingardegnum Edmund!

FAKTA um Edmund

- Føddur 19. september í 1944
- Giftur Edfríð Joensen frá Norðskála 9. januar í 1966
- Tey eiga børnini Elsu, Siggú og Hjalmar
- Bygdarráðslimur í (gomlu) Sunda kommunu 1970-1980.
- Løgtingsmaður 1988-2011 og 2015-2019
- Føroya Løgmaður 15. september í 1994- 15. ai 1998
- Løgtingsformaður 2002-2008
- Valdur á fólkating 21. september í 1998, 13. november 2007, 15. september 2011 og 5. juni 2019
- Formaður Sambandsflokksins frá 1990- 2001
- Riddari av Dannebrog í 1995
- Riddari av Dannebrog 1. grad í 1997
- Fekk Kommandørkorset í 2005
- Triðelsti fólkatingsmaður eftir fólkatingsvalið í 2019